

Barne- og ungdomsvennlig sykehus

Vårseminaret 2025, Sandefjord
Sjukepleiar Per Albert Solheim, Barne- og ungdomsavdelinga, SiV,
Tønsberg

SAMARBEID MED ANDRE HELSEFORETAK

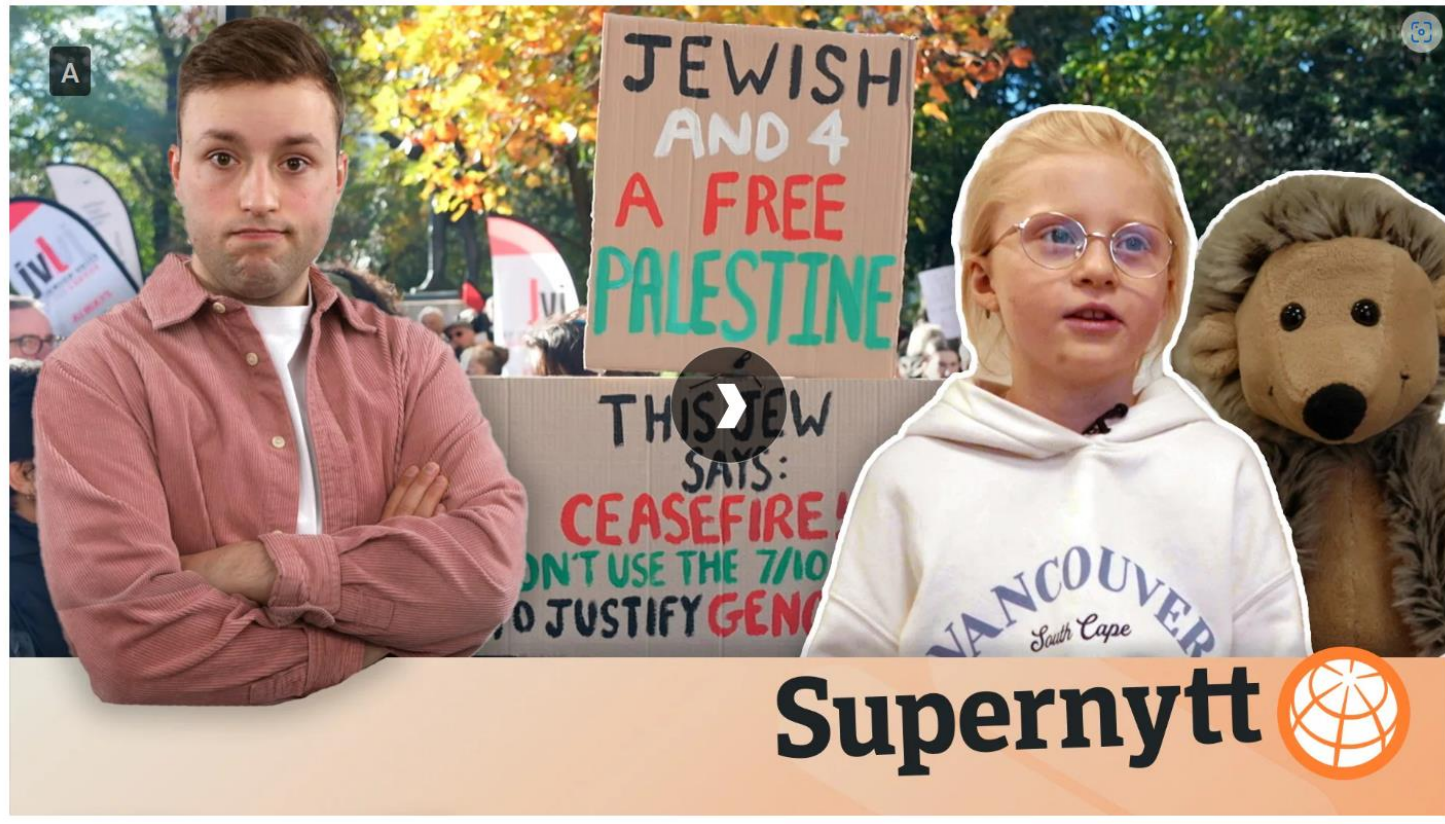
- ideoverføring, tips og råd

- Nordlandssykehuset – «Et barnevennlig sykehus»
- Rikshospitalet – «Holdefritt sykehus»

Barne- og ungdomsvennlig sykehus - et tjenesteinnovasjonsprosjekt

- 1) Etablere maskoten Kompis på barneavdelingen
- 2) Implementere «Trygge barn - prosedyre for psykososial ivaretagelse av barn og ungdom i forbindelse med krevende eller smertefulle medisinske prosedyrer» ved SiV
- 3) Utarbeide barnetilpasset informasjon på avdelingens nettside
- 4) Etablere maskoten Kompis i andre seksjoner på SiV

22:13:35 Vestfold og Telemark

Nyhetscenter TV Radio Vestfold Radio Telemark

Kosedyret Kompis skal gjøre sykehuset mindre skummelt for barn

Barn som gruer seg til det som skal skje på sykehuset, har fått en ny og myk venn som møter dem.

EN TRYGG KOMPIS: – Det er koselig, og je... [Vis mer](#)

Vigdis Hella Journalist
Robert Hansen Journalist
Bettina Olie Bjerkholdt Journalist

Vi rapporterer fra Tønsberg

- Forbedre ivaretagelsen av barn og unge i forbindelse med prosedyrer, undersøkelser og behandling på sykehuset
- Redusere uønsket variasjon og unngå tvangsholding med mindre det er absolutt påkrevd ut fra medisinsk tilstand
- Bedret informasjon til pasienter og samarbeidspartnere, for økt involvering, mestring og bedre samhandling
- Et bedre, mer strukturert og likt tilbud til barn og deres familier i sykehusets nedslagsfelt

- Forbedre med prosedyrer i sykehuset
- Redusere mindre de
- Bedret inf for økt inv
- Et bedre, n familier i s

ndelse
på

olding med
sk tilstand
spartnere,
dling
n og deres

Kompis på hele SiV

- 3H dagkirurgen
- ØNH poliklinikk
- 4H operasjon
- Intensiven
- Sentrallaboratoriet
- BUPA
- Operasjon/narkosetannklinikken Larvik
- Skadestua/akuttmottaket
- Kysthospitalet
- Habiliteringen
- Kirurgisk og ortopedisk poliklinikk
- Radiologisk avdeling

Trygge barn- psykososial ivaretagelse av barn og ungdom i forbindelse med krevende eller smertefulle prosedyrer

Gjelder for: Hele SiV
Dokumenttype: Retningslinje
Godkjent av: Fagdirektør Jon Anders Takvam / []
Sist endret: 08.06.2023
Versjonsmerknad: Prosedyren er en bearbeidet utgave av Rikshospitalet sin prosedyre. Prosedyren har vært på bred høring ved SiV før godkjenning av fagdirektør.

1. HENSIKT

Retningslinjen skal sikre at barn og ungdommer får likeverdig og kvalitetssikret tilbud/behandling ved Barne- og ungdomsavdelingen, SiV, i forbindelse med krevende eller smertefulle medisinske prosedyrer. Målet er å forebygge potensielt stressende og traumatiske opplevelser, unngå unødvendig bruk av tvang, og å stimulere til mestring.

Omfang:

Alle barn og ungdommer som er innlagt eller er under behandling ved Barne- og ungdomsavdelingen og poliklinikken, som skal igjennom krevende, smertefulle (eller traumatiske) prosedyrer.

2. ANSVAR

Lege, sykepleier, bioingeniør, andre behandlere

3. FREMGANGSMÅTE

«DE FEM OBLIGATORISKE»

1. Forberedelse- samtale og lek

Situasjonen blir trygg med ro, forutsigbarhet, oversikt, kontroll og opplevd mestring.

I. Rolig og positiv atmosfære. Se barnet.

«Hei, jeg heter ... Hva heter du? Er det pappaen din / mammaen din? Vi skal være sammen i dag».

II. Informasjon / forberedelse / plan tilpasset barnets alder.

Undersøk om barnet/ungdommen har relevante erfaringer, spørsmål eller bekymringer. Spør gjerne barnet/ungdommen om opplevelser med lignende prosedyrer fra tidligere – hva fungerte da og hva kan vi prøve å gjøre annerledes?

Vis gjerne på Kompis/barnse hva som skal skje. Gi valg og legg en plan sammen; Sitte på fanget? Sitte på egen stol? Hjelp med støtte av kroppen? Se på såpebobler/telle/synge/fortelle noe hyggelig? Følge med? (Foreldre aktivt til stede, men ikke som aktive utøvere).

«Du er her for å gjøre en jobb for kroppen din. Denne jobben er viktig for at du skal kunne være sammen med andre, leke, gå i barnehagen / gå på skolen, gjøre alt det du liker. Du kan ikke bestemme om du skal gjøre det, men du kan være med å bestemme hvordan. Dette får vi til sammen!»

Dei fem bud

1. Forberedelse
2. Lokalbedøvelse
3. Posisjonering
4. Avledning
5. Plan B

De 5 bud

- for psykososial ivaretagelse av barn og ungdom i forbindelse med krevende eller smertefulle prosedyrer

1. Forberedelse: samtale og lek

Bruk tid, forklar og vis

2. Lokalbedøvelse og smertelindring

Emla, sukkervann, lidokain, amming

3. Posisjonering

På fang, sitte, ligge, stå

4. Avledning

Lek, sang, såpebobler, klovner, smak (godteri), mobil, nettbrett

5. Time Out / Plan B

Avbryt, utsett, sedering

Kompis

For å skape gode relasjoner, gi mestring, trygghet og best mulig samarbeid mellom barn og voksne ved SiV.

© SiV grafisk AT oktober 2023

11 tips

- for gjennomføring av medisinsk prosedyre

1. Vær forberedt slik at du er trygg og vet hva som skal gjøres. Ha utstyret klart.
2. Om det er flere helsepersonell tilstede må alle vite hvilken rolle/oppgave de har.
3. Ønsk velkommen og vær særlig oppmerksom på barnet. Hils på barnet først. Vis at barnet er den viktigste personen for deg.
4. En holder dialogen med barnet og foreldre. Det er krevende for barnet å holde fokus på flere.
5. Ta kontroll på situasjonen, bruk god tid på å trygge barnet og foreldre.
6. Lag en plan sammen. Gi oppgaver både til barnet og foreldre. Bruk ord som jobb, oppgave, arbeid, samarbeid, få dette til.
7. Bruk maskoten Kompis, eller annen dukke/kosedyr/leke til å vise hva som skal gjøres.
8. La barnet være med å bestemme hvordan jobben skal gjøres. Barnet kan for eksempel få velge om det skal sitte, ligge, se på, sitte på fang, hvilken hånd eller side. Trenger barnet at noen støtter armen er hovedregelen at helsepersonell har den oppgaven.
9. Gi barnet kontroll. Barn kan ha vanskelig for å si stopp, avtal i forkant at barnet kan gjøre tegn når det trenger pause. Dere må snakke sammen og gjøre en avtale, før dere går videre med oppgaven.
10. Blås såpebobler sammen med barnet. Det avleder og beroliger (dyp pust). Bruk andre former for distraksjon: mobil, godteri, lek, klovner.
11. Bruk positivt språk: Dette får vi til sammen. Dette er nytt for deg, men jeg har gjort dette mange ganger. Vi klarer dette. Det er helt trygt. Unngå ord med negative assosiasjoner som farlig, vondt og smerter. Ikke si: Det gjør ikke vondt, det er ikke farlig.

© SiV grafisk AT oktober 2023

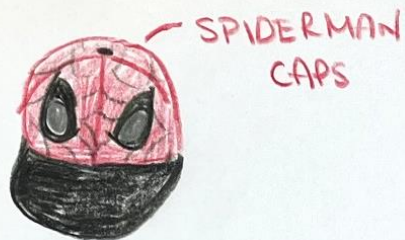
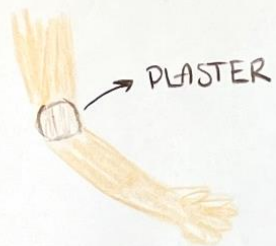
I. Forberedelse

- Situasjonen blir **trygg** med ro, forutsigbarhet, oversikt, kontroll og opplevd mestring
 - Rolig/positiv atmosfære; se barnet:
 - Informasjon/forberedelse/ plan tilpasset barns alder
 - Undersøk om barnet /ungdommen har relevante erfaringer, spørsmål eller bekymringer.

Ganske ofte er det foreldrene som trenger mest forberedelse!

① FORBEREDE HJEMME TA MED:

FLUFFY
EEVEE

② FORBEREDE PÅ SYKEHUSET

Ta på Skjorte

Mamma skal
være med

EEVEE SKAL
VÆRE MED

③ TA PRØVE MED MAGISK LUFT

Mammas jobb: passe på

JOBB:

sitte rolig
puste inn luft
holde armen
rolig

Tines jobb: Komme med premie

④ Premie

2. Lokalbedøvelse og smertelindring

- EMLA, lidokain, sukkervann, amming
- Når barnet spør «gjør det vondt?» - IKKE bare svar «nei»
- Selg inn lokalbedøvelsen - benytt forventningens kraft!
«Dette plasteret er **helt spesielt**, nesten magisk»
- La EMLA-plasteret virke skikkelig og lenge nok (en time)
- Test ut bedøvelsen!
- Magisk hanske?

3. Posisjonering

Trygt fang, egen stol, mage mot mage?

- Unngå forstyrrelser – eget rom om mulig
- Prøv så langt det lar seg gjøre at personalet kan jobbe uavbrutt til prosedyren er gjennomført (la noen andre ta calling eller lignende)

4. Avledning

Kun fantasien setter grenser

- såpebobler og lek
- mobil/iPad
- klovner, fantasireiser – trygt sted, hypnose?
- gjerne stimuli av flere sansemodaliteter
- bruk av smakssansen er en ypperlig måte å avlede hudsensasjoner på

5. Plan B

- Hvis barnet motsetter seg prosedyren:
 - Må det **gjøres**?
 - Må det gjøres **nå**?
 - Må det gjøres på **denne måten**?
- Lag en plan B: **utsettelse/mer forberedelse** (lystgass, angstdempende medisin, sedering, generell anestesi)

Bearbeiding

- Leke/snakke igjennom hendelsen
- Vurdere reaksjon – roer seg raskt/redd over tid – behov for mer oppfølging?
- «Du har gjort en skikkelig god jobb!»
- Alltid lønn for jobben
- Avslutte med annet tema

Kompis kan:

Kjenne seg igjen i barnets
opplevelse

Demonstrere

Regulere

Motivere

Avlede

Trøste

Holde i hånden

Alltid være der

Bryte isen

Speile barnet

Vise og forklare

Trygge

Støtte

Passe på

Heie

Kun fantasien setter grenser!

Follow-Up 2 years later

RESEARCH ARTICLE

Pain Experience in a US Children's Hospital: A Point Prevalence Survey Undertaken After the Implementation of a System-Wide Protocol to Eliminate or Decrease Pain Caused by Needles

Andrea C. Postner, PhD, MPH,* Donna Eull, RN, MA, CHPPN,* Craig Schultz, DC, MS,* Maureen Fitzgerald, APRN, CNS,* Barbara Symalla, APRN, CNS,* David Watson, PhD,* Lexie Goertzen, BM,* Stefan J. Friedrichsdorf, MD[†]

HOSPITAL PEDIATRICS Volume 8, Issue 9, September 2018

- significant reduction in overall pain prevalence and improved use of evidence-based practices for needle pain management
- smaller proportion of children reported pain (67% vs. 76%)
- fewer experienced severe pain (score $\geq 7/10$)
- Less children identified pain caused by needles as cause of worst pain (21% vs. 30%), *although it remained the highest reported cause of the most painful experience overall*

Historiens første nasjonale maskotnettverkssamling Tønsberg, september 2024

Kompis og hans bamsevenner delte erfaringer

Forrige uke fikk sykehusbamsen Kompis besøk av seks venner fra andre sykehus. – Det er veldig artig å kunne møtes og dele erfaringer, forteller barnesykepleier Stine Langfjord fra Nordlandssykehuset Bodø.

| Publisert 09.09.2024

Hun hadde med seg flodhesten Hippo til maskotnettverkssamling i Tønsberg. I tillegg hadde elgen Elvin fra Vestre Viken Drammen, grevlingen Gusse fra St. Olavs hospital, musa Rasmus fra Oslo universitetssykehus, bjørnen Kallus fra Sykehuset Østfold og bamsen Friskus fra Ahus tatt turen, sammen med barnesykepleiere, pedagoger, psykologer og barnepsykiatere som medreisende.

